

Брюксел, 11 май 2026 г.
(OR. en)

9128/26

Междуинституционално досие:
2025/0412 (NLE)

ENV 488
CLIMA 256
SOC 250
ENER 241
ECOFIN 605
COMPET 557
RECH 215
EDUC 154
CULT 69

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

Относно: Препоръка на Съвета относно „Новия европейски Баухаус“

Приложено се изпраща на делегациите Препоръката на Съвета относно „Новия европейски Баухаус“, приета от Съвета на неговото 4171-во заседание, проведено на 11 май 2026 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно „Нов европейски Баухаус“

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 292 и 192 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) „Новият европейски Баухаус“ (НЕБ) има за цел осъществяването на прехода към чиста енергия и Пакта за чиста промишленост с помощта на осезаеми проекти, които подпомагат преобразуването на кварталите и подобряват ежедневието чрез решения, съчетаващи устойчивост и финансова достъпност с добро проектиране, висококачествена архитектура, приобщаване, достъпност и увеличаване на иновациите в промишлени екосистеми с цел отключване на конкурентоспособността, като същевременно се зачитат и утвърждават разнообразието на местата в Европа, нейното културно наследство и културно многообразие. Като създава благоприятни условия за процесите на съвместно създаване с местните общности, заинтересованите страни и предприятията, инициативата насърчава решения, които са съобразени с обществените и екологичните потребности и се подкрепят от широка база от граждани и могат да бъдат възпроизведени и разширени в сходен контекст в целия ЕС.

- (2) През 2021 г. Европейската комисия прие съобщение¹, в което се представят концепцията и целите на НЕБ, който се ръководи от три неделими ценности (устойчивост, приобщаване и естетика) и три принципа (взаимодействие на няколко равнища, подход, основан на участие и трансдисциплинарност).
- (3) Както Европейският парламент², така и държавите — членки на ЕС³, демонстрираха подкрепа за НЕБ, а Европейският икономически и социален комитет⁴ и Европейският комитет на регионите⁵ изразиха положителни становища по отношение на инициативата.
- (4) За пет години НЕБ изгради стабилна общност, основана на членство⁶, включваща близо 2000 местни и международни организации — от организации с нестопанска цел и културни организации до публични органи и предприятия. Над 700 проекта вече са получили подкрепа. По многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021 –2027 г. за НЕБ са заделени 1,4 милиарда евро. По-голямата част от финансирането идва от политиката на сближаване (над 840 милиона евро) и „Хоризонт Европа“ (над 530 милиона евро). Приносът по други програми на ЕС (LIFE, програма „Единен пазар“, „Цифрова Европа“ и COSME) е около 26 милиона евро.

---

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Нов европейски Баухаус, [COM\(2021\) 573](#).

² Вж. Резолюция на Европейския парламент от 14 септември 2022 г. относно Новия европейски Баухаус, [2021/2255\(INI\)](#). В допълнение към това Европейският парламент подкрепи инициативата с подготвително действие („Платформа на новия европейски Баухаус за управление на знанията“) и пилотен проект („Насърчаване на местни и регионални проекти на „Новия европейски Баухаус“ на местно равнище“).

³ Вж. Заключение на Съвета относно културата, висококачествената архитектура и застроената среда като ключови елементи на инициативата „Нов европейски Баухаус“, [14534/21](#).

⁴ Вж. <https://www.eesc.europa.eu/bg/our-work/opinions-information-reports/opinions/new-european-bauhaus>

⁵ Вж. <https://web.cor.europa.eu/ea/News/Pages/CoR-members-adopt-McCarthy's-opinion-on-the-New-European-Bauhaus.aspx>

⁶ Вж. [Общността е в основата на „Новия европейски Баухаус“ — Нов европейски Баухаус \(Community is the core of New European Bauhaus — New European Bauhaus\)](#).

- (5) В политическите насоки за Европейската комисия за периода 2024 – 2029 г.⁷ НЕБ е част от общата цел на Комисията за „Подкрепа за хората, укрепване на нашите общества и на социалния ни модел“, като целта е устойчивостта да се съчетае с приобщаване и финансова достъпност, а творчеството — с иновации. Разширяването на общността на НЕБ ще послужи за постигането на напредък по отношение на тази цел и ще гарантира, че съответните заинтересовани страни могат да имат ефективен принос.
- (6) Ценностите и принципите на НЕБ могат да помогнат на Европа да премине към по-конкурентоспособно, кръгово и устойчиво бъдеще. Чрез включване на ценностите на НЕБ в съществуващите национални, регионални, местни и градски стратегии, съсредоточени около застроената среда, държавите членки могат да превърнат прехода към чиста енергия и цифровия преход в осезаеми възможности за гражданите и предприятията в цяла Европа. Чрез насърчаване на научните изследвания и иновациите, високите промишлени постижения, уменията, културата и творчеството НЕБ може да спомогне за изграждане на устойчиви вериги за създаване на стойност и висококачествени работни места в цяла Европа, така че преходът към чиста енергия да доведе до увеличаване на конкурентоспособността в световен мащаб, устойчивото развитие и стратегическата автономност на Европа, като същевременно се запази отворената икономика. Включването и интегрирането обаче понастоящем са неравномерни в рамките на Съюза, което води до неравни възможности за заинтересованите страни и органите, по-специално на местно равнище. Държавите членки могат да надграждат върху съществуващите добри практики за управление на няколко равнища и междусекторно управление. Интегрирането на ценностите и принципите на НЕБ в подходящи политики, включително чрез национални архитектурни политики и цифрови инструменти за териториално устройство, както и инструменти за финансиране на национално, регионално и местно равнище, може да подпомогне трансформиращото възстановяване на кварталите и да подсили тяхната социална структура и популяризирането на тези ценности и принципи за застроената среда и съответните сектори.

---

⁷ Вж. [Приоритети за периода 2024 – 2029 г. — Европейска комисия](#)

- (7) Държавите членки разполагат с набор от инструменти, с които да включат ценностите и принципите на НЕБ, насърчаващи устойчива, финансово достъпна, приобщаваща, достъпна, естетически издържана, висококачествена, адаптирана към климата застроена среда, в своите планове за санирането и строителството на сгради, териториалното развитие и изменението на климата, както и в националните архитектурни политики и други планове и стратегии на национално равнище или на равнище ЕС⁸ в съответствие с националните компетентности и управленски структури за устойчиво развитие. Тези инструменти биха могли да се използват в подкрепа на интегрирането и включването на целите на НЕБ чрез интегриран подход, при който се избягва създаването на паралелни структури, и за насърчаване на полезните взаимодействия между различните цели, като например енергийната ефективност и декарбонизацията, съхранението на въглерод, устойчивостта спрямо изменението на климата, градската екологосъобразна инфраструктура, кръговата икономика, устойчивата мобилност, устойчивостта на водните ресурси, финансовата достъпност, устойчивостта и достъпността, особено в контекста на възстановяването на кварталите и стимулирането на местните и градските центрове, като същевременно се държи сметка за културното наследство.
- (8) Съществува ясна възможност ценностите и принципите на НЕБ да насърчат по-кръгово и ефективно използване на ресурсите в рамките на застроената среда. Това подчертава необходимостта от стратегии за териториално устройство, ориентирани към достатъчност, както и от подобрения на ефективността. Понастоящем за строителството, използването и санирането на сгради е необходим значителен разход на енергия и минерални ресурси и на тях се дължат 42% от общото потребление на енергия, 35% от емисиите на парникови газове, 50% от целия добив на материали и 35% от общото образуване на отпадъци в ЕС⁹. Тези дейности също така допринасят за потреблението на вода и влошават замърсяването на въздуха, водата и почвата, шумовото замърсяване, промените в земеползването и влошаването на земеползването, процесите на опустиняване, запечатването на почвите, загубата на биоразнообразие и стихийната урбанизация, които е необходимо да се сведат до минимум.

---

⁸ Като например европейския план за жилища на достъпни цени, националните планове за саниране на сгради, териториалните планове за справедлив преход, социалните планове за климата, местните планове за отопление и охлаждане, плановете за кръгова икономика и инициативи като договорите за климатично неутрални градове, плановете за действия в областта на устойчивата енергия и климата, двете програми на ЕС за градовете (EU Urban Agenda и EU Agenda for Cities).

⁹ Вж. доклада на ЕАОС, озаглавен „[Справяне с отпечатъка на сградите върху околната среда и климата](#)“ (*Addressing the environmental and climate footprint of buildings*), 2024 г.

- (9) С оглед на целта си за неутралност по отношение на климата до 2050 г. ЕС прие няколко правни акта за намаляване на отпечатъка на сградите върху околната среда и климата през целия им жизнен цикъл. Те се допълват от различни законодателни политически инициативи — от методики и инструменти за изчисление до пътеки, планове, стратегии и финансиране за промишлеността, в това число от доклада „Подкрепа за подходи за декарбонизация на европейските сгради през целия им жизнен цикъл“, публикуван от Комисията през март 2026 г.¹⁰, общата рамка от основни показатели за устойчивост за административни и жилищни сгради¹¹ и правилата за привеждане на бюджетните разходи на ЕС в съответствие с критериите за ненанасяне на значителни вреди¹². Тези инициативи и стратегията на ЕС за биоикономиката¹³ помагат за преодоляване на пречките пред навлизането на пазара и подкрепят създаването на водещи пазари за нисковъглеродни, кръгови и чисти строителни материали на биологична основа и чисти технологии, като по този начин се подкрепят устойчиви бизнес модели, устойчиви и издръжливи промишлени екосистеми, работни места и създаване на стойност в ЕС.
- (10) Проектите в рамките на НЕБ повишават конкурентното и иновативното предимство на секторите на строителството, водоснабдяването и устойчивата биоикономика чрез генериране на знания, създаване на прототипи и разширяване на мащаба на технологиите за декарбонизирано кръгово и положително за природата проектиране, включително общоприложими знания за съвместно съществуване с природата и оптимизиране на методите за строителство, разглеждане на стандартите и намаляване на разходите за създаване на пазари за иновативни материали и нетоксични, екологосъобразни, устойчиви и трайни материали, като по този начин се подкрепя ефективен по отношение на ресурсите и разходите и иновативен растеж, като същевременно се гарантира устойчиво използване на ограничените природни ресурси.

---

¹⁰ [Работен документ на службите на Комисията – Подкрепа за основани на жизнения цикъл подходи за декарбонизация на европейските сгради \(SWD \(2026\) 93 final\).](#)

¹¹ Вж. [Level\(s\)](#).

¹² Вж. [Технически насоки за прилагане на принципа за ненанасяне на значителни вреди в Социалния фонд за климата — Европейска комисия \(DNSH technical guidance to the SCF — European Commission\)](#) и [Регламент за таксономията на ЕС и свързаните с него делегирани актове](#), които включват разпоредби, насочени към намаляване на отпечатъка на сградите върху околната среда.

¹³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Стратегическа рамка за конкурентоспособна и устойчива биоикономика на ЕС ([COM/2025/960](#)).

- (11) По-ефективното и кръгово използване на застроената среда — сгради, градски и селски ландшафти, обществени пространства, общи пространства, зелени пространства и инфраструктура — ще подпомогне адаптирането на съществуващия сграден фонд към нуждите на хората по отношение на пространството, свързаността и достъпността, включително чрез цифрови териториални планове, като същевременно се зачитат пределните възможности на планетата. Отдаването на приоритет на ефикасното използване на застроените пространства чрез саниране или обновяване¹⁴ вместо ненужно разрушаване и ново строителство, наред с новите социални практики, има значителен потенциал за намаляване на отпечатъка на сградния фонд върху околната среда и климата¹⁵, за осигуряване на висококачествени, финансово достъпни и устойчиви жилища за всички, опазване на биологичното разнообразие и възстановяване на природата, избягване на деградацията на земите и ако е възможно – забавяне на стихийната урбанизация и запечатването на почвите, включително чрез повторно използване на изоставени промишлени терени, насърчаване на устойчивата мобилност, социалното сближаване и приемане, като същевременно се опазва и интегрира културното наследство като елемент на икономическото и социалното сближаване за живот и жилищно настаняване. Използването на незаети сгради, особено в селските райони, насърчава повторното активиране, предотвратява намаляването на населението и увеличава привлекателността на градските центрове.

---

¹⁴ „Обновяването“ включва промени в устройствения план или в предназначението с цел нов вид употреба, които обикновено не са обхванати от санирането, съгласно [набора от стандарти на Европейския комитет по стандартизация \(CEN\)](#).

¹⁵ Въз основа на проучвания на Комисията: [Преустройство на офиси в жилища на достъпни цени](#) (Conversion of offices into affordable housing), [Принцип на достатъчност в строителния сектор](#) (Sufficiency in the built sector) и по-ефективно използване на сградния фонд (резултати към средата на 2027 г.).

- (12) Местните общности понасят най-тежкия удар от отрицателните въздействия на свързаните с природата и климата опасности и влошаването на състоянието на околната среда, като например повишената честота и интензивност на горещите вълни, подуването и свиването на глината, наводненията, горските пожари или земетресенията, които се изострят от взаимодействието с други фактори за опустиняване и деградация на земята, като например геоморфологията, загубата на биоразнообразие и влошаването на състоянието на екосистемите, лошото качество на въздуха, водата и почвата или запечатването на почвите. Между 2011 г. и 2021 г. в Европа се наблюдава увеличение с над 935 000 души на хората, живеещи в потенциално предразположени към наводнения крайречни райони.¹⁶ Разширяващата се зона на контакт между дивата природа и градските райони (WUI) – зоната, в която обитаваните от хора места се намират в или в близост до райони с растителност, предразположена към пожари – е довела до по-чести и опасни горски пожари.¹⁷ През периода 2017 – 2019 г. средно 119 000 души годишно в държавите от ЕИП и в Обединеното кралство са живели в райони, оценени като опожарени от горски пожари.¹⁸ За да се подпомогнат устойчивостта и готовността за действия при кризи на местно равнище, стандартите за адаптиране на сградите¹⁹ и градските и селските райони към изменението на климата и за предотвратяване и готовност при наводнения и горски пожари, зелените площи и възстановяването на градските екосистеми биха могли да бъдат интегрирани в регулаторните и финансовите инструменти, както и в свързаните с тях обучение и образование²⁰ на национално, местно и регионално равнище.
- (13) Зелените и сините инфраструктури са от решаващо значение за адаптирането към изменението на климата, биологичното разнообразие и общественото здраве. Преразпределянето и промените в проектирането на градските обществени пространства в съответствие с ценностите на НЕБ могат да бъдат подкрепени от концепции за интегрирано градско възстановяване и устойчива градска мобилност (напр. планове за устойчива градска мобилност), които дават възможност за тези трансформации, като същевременно се запазва достъпът до работни места, услуги и удобства. Улиците, площадите, парковете и други обществени пространства служат за социално взаимодействие, връзка с природата, допринасят за благосъстоянието и действията в областта на климата, а не са просто транзитни коридори. Това преразпределение би могло да включва природни маршрути, свързващи градските и селските райони, насърчаване на физическата активност и икономическите възможности в регионите, засегнати от обезлюдяване, като по този начин се засилват социалното сближаване и жизнеността на регионите.

---

¹⁶ Вж. [доклада на ЕАОС за околната среда в Европа, 2025 г.](#)

¹⁷ Вж. [„Горски пожари – Насърчаване на политики за пожарна безопасност в ЕС“ \(Forest Fires — Sparking FireSmart policies in the EU\).](#)

¹⁸ Вж. [доклада на ЕАОС за околната среда в Европа, 2025 г.](#)

¹⁹ Вж. [Технически насоки на равнището на ЕС за адаптиране на сградите към изменението на климата \(EU-level technical guidance on adapting buildings to climate change\).](#)

²⁰ Вж. [Наръчник за стратегии за екологизиране на градовете и планове за опазване на природата \(Handbook on urban greening strategies and nature plans\) \(2025 г.\).](#)

- (14) В политиките на ЕС са включени конкретни мерки и инструменти за защита на групите в неравностойно положение и маргинализираните групи, по-специално във връзка с енергийната бедност и бедността по отношение на мобилността, замърсяването на въздуха, ефекта на градския топлинен остров, достъпа до чиста питейна вода, канализацията и зелената и синята инфраструктура. Проектите в рамките на НЕБ допринасят за екологична и климатична справедливост, като същевременно увеличават социалното приобщаване, общественото здраве, справедливостта между поколенията, равенството между половете и предотвратяването на престъпността, включително насилието, основано на пола.
- (15) Участието е основополагащ принцип на НЕБ. Проектите, финансирането, цифровите инструменти и изграждането на капацитет по инициативата са добри примери за насърчаване, стимулиране и подкрепа за политиките и практиките за участие и местна демокрация, по-специално по отношение на пространственото проектиране, градоустройството и преобразуването на кварталите.
- (16) Участието в процесите на градско развитие представлява значителна възможност както за общностите, така и за организаторите на проекти. Реалното и активно участие на обществеността в разработването и управлението на проекти, включително лицата, които са засегнати от енергийна бедност или по друг начин са поставени в неравностойно положение или маргинализирани, изгражда доверие и разбиране към демократичните системи, запазва демократичната отчетност, укрепва социалната сплотеност и повишава ефективността на интервенциите. Този ангажимент, чрез публични събрания и семинари за съвместно проектиране и съвместно създаване, съчетан с възможност за политическо участие на местно равнище, вписва проектите в местните реалности и предотвратява формалното участие, като по този начин спомага за изграждането на устойчиви и приобщаващи общества. За организаторите на проекти това участие на общността и заинтересованите страни може да доведе до ускорени процеси на издаване на разрешения, по-гладко изпълнение на проекта и в крайна сметка до приемане от общността и по-ниски рискове.

- (17) Използването на цифрови инструменти като инструментариума на ЕС за местни цифрови близнаци, националните цифрови платформи за териториално устройство и нововъзникващите технологии, като например усъвършенствани модели с изкуствен интелект (ИИ) за пространствено планиране и реконструкция, включително големи езикови модели, адаптирани към конкретни езици на ЕС, усъвършенствани инженерни решения, цифрови дневници на сградите и цифрови одити преди разрушаването, прави участието на обществеността във вземането на решения и разработването на политики по-прозрачно, ефикасно и адаптивно. Укрепването на оперативния капацитет на органите чрез съществуващите ресурси и платформи, като например възможности за партньорско обучение и техническа подкрепа, осигурява ефективни насоки и подкрепа при прилагането на ценностите и принципите на НЕБ, насърчаването на водени от общностите решения и повишаването на устойчивостта на обществото.
- (18) Липсата на умения в сектора на строителството, по-специално за кръгово и устойчиво строителство, саниране и възстановяване е въпрос от първостепенно значение за строителния бранш. През 2022 г. Комисията стартира Академията на НЕБ за умения за устойчиво строителство, за да допринесе за по-широките усилия за ускоряване на повишаването на квалификацията и преквалификацията на работниците в строителната екосистема и да подкрепи нейния чист преход. В рамките на настоящата МФР Комисията ще разшири Академията на НЕБ и ще я превърне в основната инфраструктура за НЕБ за оползотворяване на знанията, безопасно експериментиране и иновации, и развитие на умения. Академията на НЕБ има за цел да улесни дейностите за придобиване на умения, изграждането на капацитет и приложните иновации, като по този начин се оползотворяват знанията, получени в рамките на механизма за НЕБ. Академията на НЕБ ще разработи инструмент за ускоряване на инвестициите в рамките на НЕБ с цел да се привлече и улесни разпределянето на частно и смесено финансиране за иновативни проекти по НЕБ.
- (19) В Декларацията от Давос „Към висококачествено застроена среда (Baukultur) за Европа“ културните аспекти на опазването, планирането и строителството и утвърдената култура на висококачествено застроена среда (Baukultur) (култура на архитектура и проектиране) се посочват като политически приоритет. В заключенията на Съвета относно културата, висококачествената архитектура и застроената среда като ключови елементи на инициативата „Нов европейски Баухаус“, приети на 29 – 30 ноември 2021 г., държавите членки и Комисията се приканват да насърчават ориентиран към качеството и основан на участието подход към застроената среда, в чиято основа е културата, и да прилагат висококачествени стандарти в процесите на планиране, проектиране, строителство, опазване, възстановяване, саниране, обновяване и адаптивно повторно използване.

- (20) Проектите по НЕБ показват, че включването на хората на изкуството в технологичните и научни среди провокира променящо парадигмите сътрудничество, което води до иновации и конкретни резултати. В съобщението на Комисията „Културен компас за Европа“, прието на 12 ноември 2025 г., се признава значението на насърчаването на споделена култура на архитектура и проектиране и на инвестирането във висококачествена жизнена среда за всички чрез инициативи като НЕБ. Въпреки че ролята на хората на изкуството и специалистите в областта на културата като двигатели на промяната и новатори е от съществено значение за изясняването и прилагането на ценностите на НЕБ на терен, тяхното мобилизиране и достъпът им до финансиране все още са недостатъчни, особено за малките участници, за да се оползотвори в пълна степен потенциалът на техните визии и творчески подходи. Преодоляването на изолираността между културните и творческите сектори и индустрии, както и между изкуството, науката и технологиите, е предизвикателство, което предстои да бъде решено чрез създаване и подкрепа на повече възможности за трансдисциплинарно сътрудничество.
- (21) От 2025 г. НЕБ се финансира частично със собствен инструмент за финансиране, създаден съгласно стратегическия план на „Хоризонт Европа“ за периода 2025 – 2027 г., — механизма за НЕБ, чиято цел е да повиши въздействието и прозрачността и да се опрости достъпът за кандидатите. Механизмът за НЕБ ще осигури финансова подкрепа и стратегическа рамка за постигане на целите на НЕБ до 2027 г. В пътната карта за механизма за НЕБ са очертани действията и стратегическите насоки за периода 2025 – 2027 г.²¹ За компонента за научни изследвания и иновации е осигурен годишен бюджет от приблизително 120 милиона евро от настоящата програма „Хоризонт Европа“. Допълнителен компонент за внедряване, съсредоточен върху внедряването и техническата помощ, би трябвало да привлече подобно равнище на инвестиции и се подкрепя от други програми на ЕС, както и от държавите членки и от частни източници. Държавите членки вече възприемат ценностите и принципите на НЕБ в своите програми за финансиране по различни начини, отразяващи уникалния им контекст, наследство и общностен дух. Всички държави членки са включили НЕБ в поне една от своите програми по линия на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г.

---

²¹ В пътната карта се описват подробно бюджетът, управлението и ключовите мерки и се предоставят насоки, като се очертава по какъв начин Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки и заинтересованите страни по НЕБ, ще прилага механизма за НЕБ.

(22) За трансформиращите проекти също е необходимо да се привлече частно финансиране. Необходимо е да се мобилизира частно финансиране и да се укрепят рамките за финансиране, за да се подпомогне декарбонизацията и кръговата трансформация на застроената среда, по-специално санирането на съществуващия сграден фонд. През 2024 г. бяха разработени инвестиционните насоки за НЕБ, за да се помогне на инвеститорите да приведат своите проекти в съответствие с ценностите и принципите на НЕБ за трансформиране на застроената среда в Европа. Насоките бяха разработени в тясно сътрудничество между Европейската комисия и инструмента за съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони (JASPERS). С подкрепата на пилотен проект на Европейския парламент²² и въз основа на опита от инициативи като услугите за ускоряване на бизнеса на ЕСИ — пазара на ЕСИ и платформата за резултатите от програмата „Хоризонт“ — Комисията ще стартира консултантски център — интерактивна платформа за улесняване на установяването на връзки между малки проекти, търсеци достъп до финансиране, и инвеститори в социалната икономика, благотворителни организации и други частни и публични инвеститори, включително финансови институции и институционални инвеститори, с цел проектите да намерят по-лесно банково финансиране и инвестиции. Сътрудничеството с многостранните банки за развитие и националните насърчителни банки може да играе важна роля за привличането на частен капитал и за подпомагането на разработването на инвестиционни канали за проекти по НЕБ. Таксономията на ЕС²³ също помага на инвеститорите да идентифицират екологично устойчиви проекти за строителство и саниране.

---

²² „Насърчаване на местни и регионални проекти на „Новия европейски Баухаус“ на местно равнище“.

²³ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13 – 43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

(23) Компасът на НЕБ²⁴ е ръководната рамка за прилагането на ценностите и принципите на НЕБ на практика. Създаден е Център за резултати и въздействие на НЕБ²⁵, в който се събират, анализират и обобщават извлечените поуки, както и инструментите и знанията, създадени в рамките на НЕБ. Разработен е метод за самооценка по НЕБ²⁶ за организаторите на проекти и вземащите решения лица, за да се улесни самооценката им относно това дали в даден проект се прилагат ценностите на НЕБ. Комисията също така ще установи лесни за използване ключови показатели за ефективност (КПЕ) за измерване на трансформиращото въздействие на проектите по НЕБ, които при необходимост ще бъдат съгласувани със съществуващите рамки, и ще разработи обозначение на НЕБ с цел насърчаване на видимостта на проектите по НЕБ, подпомагане на държавите членки при популяризирането на проектите и практиките в рамките на НЕБ и улесняване на пазарната интеграция чрез предоставяне на стандартизирана рамка и приложими критерии на равнище ЕС, които да подпомагат оценката на проектите по НЕБ на национално, регионално и местно равнище. Съгласуваното използване на тези инструменти от държавите членки следва да доведе до намаляване на фрагментираността и административната тежест и насърчаване на последователността при прилагането чрез повишаване на конкурентоспособността в рамките на вътрешния пазар, както и чрез намиране и разпространение на мащабируеми и възпроизводими решения в цяла Европа чрез вдъхновение между държавите и обмен на добри практики.

---

²⁴ Вж. https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/use-compass_en?prefLang=bg

²⁵ Осъществен чрез тема „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: постигане на напредък по отношение на въздействието, управлението на знанията и мониторинга на резултатите“, което е включено в „основната“ работна програма на „Хоризонт Европа“ за периода 2026 – 2027 г., приложение 13 – Механизъм за „Новия европейски Баухаус“.

²⁶ Вж. https://new-european-bauhaus.europa.eu/tools-and-resources/neb-self-assessment-method_en?prefLang=bg

- (24) Заедно с общността на НЕБ Европейската комисия разработи подкрепящи структури, които насърчават ангажираността и сътрудничеството. Местните клонове на НЕБ са самоорганизирани, ориентирани към местните условия групи от членове на общността на НЕБ, които допринасят за изпълнението на НЕБ в местна среда. Лабораториите на НЕБ са „мозъчни и консултативни тръстове“ на инициативата, създадени от членове на общността с цел съвместно създаване, изработване на прототипи и изпитване на инструменти и решения. Създават се нови лаборатории за решаване на приоритетни въпроси и ще бъде създадена лаборатория на НЕБ за жилища на достъпни цени с цел да бъдат събрани най-добрите практики относно иновативни методи, като например строителство извън обекта или производство с изграждане чрез наслояване, ефективно използване на застроената площ и решения за жилищно настаняване за групи в неравностойно положение или иновативно приспособяване на достъпността. Европейската комисия ще създаде Европейски алианс за жилищно настаняване като център за сътрудничество, взаимно обучение и обмен на най-добри практики, обединяващ всички равнища на управление. Този алианс ще насърчава полезните взаимодействия със специалистите в областта на НЕБ и членовете на общността на НЕБ, включително лабораторията на НЕБ за жилищно настаняване. Могат да бъдат намерени полезни взаимодействия между лабораториите на НЕБ и националните инициативи за цифрово териториално устройство и архитектурно качество.
- (25) Координацията и управлението на НЕБ на няколко равнища се развиват успоредно със самата инициатива. През 2021 г. държавите членки създадоха национални звена за контакт (НЗК) за НЕБ, които да спомагат за прилагането на НЕБ на национално равнище и да координират съответните области. Със създаването на механизма за НЕБ, който е установен със стратегическия план на „Хоризонт Европа“ за периода 2025 – 2027 г.²⁷, бяха създадени и НЗК на НЕБ за научни изследвания и иновации. И двете мрежи са от ключово значение за подготовката и изпълнението на механизма за НЕБ, като заедно се занимават както с неговия компонент за научни изследвания и иновации, така и с неговия компонент за внедряване. Беше създадена и специална мрежа за подкрепа на управляващите органи, прилагащи НЕБ в политиката на сближаване²⁸. Координацията и полезните взаимодействия между различните мрежи обаче трябва да бъдат допълнително засилени, за да се гарантира съгласуваност и по-голямо въздействие.

---

²⁷ Вж. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/strategic-plan_bg.

²⁸ Общността Peer2Peer (P2P) на НЕБ улеснява обмена на най-добри практики и знания относно НЕБ между управляващите органи и други органи от значение: <https://futurium.ec.europa.eu/en/regio-peer-2-peer-communities/new-european-bauhaus>.

- (26) НЕБ също така вдъхновява трети държави, а с повече международно сътрудничество може да се насърчи обменът на знания и добри практики. Комисията и делегациите на ЕС в трети държави си сътрудничат за насърчаване на подхода на НЕБ извън ЕС, по-специално чрез създаването на центрове на Академията на НЕБ извън ЕС. По-конкретно НЕБ предостави подкрепа за устойчивото и приобщаващо възстановяване на Украйна. Чрез програми на ЕС като LIFE, „Хоризонт Европа“ и Interreg НЕБ даде възможност за проекти като кръгово саниране на панелни сгради в Чернигов, инициативи за устойчиво земеползване в рамките на Interreg за Дунав и зелено градско възстановяване в Черноморския басейн. Лабораториите на НЕБ и наградите НЕБ насърчават иновациите и съвместното създаване, включително Бъдещото училище за Украйна и Лабораторията за публична инфраструктура. Украинските заинтересовани страни и органи проявиха нарастващ интерес към възприемането на подхода на НЕБ за своите инициативи за възстановяване и следва да се положат повече усилия в тяхна подкрепа. Допълнителната подкрепа от Комисията и държавите — членки на ЕС, ще им позволи да ускорят своето устойчиво и приобщаващо възстановяване и да опазят както материалното, така и нематериалното културно наследство, заедно с местните общности.
- (27) Комисията ще наблюдава напредъка по НЕБ главно чрез обмен на информация с НЗК на НЕБ. Комисията възнамерява да подкрепи държавите членки при прилагането на НЕБ на национално равнище и обяви подкрепящи действия и бъдещи приоритети в съобщението си, прието на 16 декември 2025 г.²⁹ НЕБ превръща тези приоритети в осезаеми подобрения в ежедневието, като подкрепя по-добро проектиране на кварталите, по-здравословна среда и по-приобщаващи, по-екологосъобразни и адаптирани към климата обществени пространства,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА

---

²⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно „Новия европейски Баухаус“: от визия към изпълнение (COM (2025)1026).

1. ИНТЕГРИРАНЕ НА ЦЕННОСТИТЕ И ПРИНЦИПИТЕ НА НЕБ

- а) Препоръчва се държавите членки, на подходящите равнища на компетентност и при спазване на принципа на субсидиарност, да включат ценностите и принципите на „Новия европейски Баухаус“ (НЕБ) в съответните си политики и инструменти за финансиране, свързани с кварталите и по-широката застроена среда, включително инфраструктурата, когато е целесъобразно. Въз основа на поуките, извлечени от успешни проекти, инициативи и структури за управление, държавите членки се насърчават да възприемат стратегически подход към НЕБ на национално, местно и регионално равнище, като определят съответните фактори или участници и мрежи, които следва да бъдат включени;
- б) Държавите членки се насърчават да използват и популяризират инструментите за подкрепа, предоставяни чрез Академията на НЕБ, както и обозначението на НЕБ, за да стимулират финансово достъпно, устойчиво и висококачествено преобразуване на застроената среда и на други сектори, като съблюдават националните компетентности и териториалното многообразие, с цел да насърчат обмена на методи, практики и иновативни подходи в цяла Европа;
- в) И трите ценности — устойчивост, приобщаване и естетика — следва да се разглеждат по интегриран начин.

2. ПОВИШАВАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТТА НА ЗАСТРОЕНАТА СРЕДА

Препоръчва се държавите членки:

- а) Да насърчават чиста, кръгова, неутрална и издръжлива по отношение на климата, високо енергийно ефективна и ефективна по отношение на използването на водата положителна за природата застроена среда и по този начин да подпомагат устойчивите жилища на достъпни цени чрез:
  - (1) обмисляне на използването на обществените поръчки като инструмент, който би могъл да послужи за стратегическо насърчаване на иновативна, устойчива, кръгова, социално справедлива и чувствителна към културата архитектура, саниране и икономически ефективно строителство на сгради, както и за насърчаване на основи на участието справедливи конкурси в областта на градоустройственото планиране, ландшафтното и архитектурно проектиране;

- (2) прилагане на подход към строителството и санирането на сгради, основан на въглеродните емисии през целия жизнен цикъл, съгласно насоките, които ще бъдат предоставени от Комисията, като се подкрепят мерки³⁰ за ефективно намаляване на въглеродните емисии от сектора на строителството през целия жизнен цикъл чрез хармонизирана рамка и методология на Съюза³¹, както и на екологичния отпечатък на сектора, имайки предвид екологичните цели на таксономията на ЕС;
- (3) отдаване на приоритет – в съответните национални, регионални и местни стратегии или планове, свързани със сградите – на финансовата достъпност и устойчивостта, кръговата икономика, по целесъобразност санирането вместо разрушаването, модулното и обратимото строителство, енергийните характеристики, както и на качеството на въздуха в затворените помещения и ефективността на естественото осветление и вентилация, дългосрочното съхранение на въглерод, устойчивостта спрямо изменението на климата и на намаляването на въздействието върху градското биологично разнообразие и земята, като се обръща внимание по-специално на домакинствата в неравностойно положение и се дава приоритет, когато е уместно, на архитектурното качество и на характеристиките по отношение на водата;
- (4) популяризиране на факта, че новите сгради, както и тези, по които се извършва основен ремонт, се проектират и подготвят, когато това е технически осъществимо, за интелигентно измерване и управление на качеството на въздуха в затворените помещения, на водата и електроенергията, особено за случаите на най-високо потребление и на най-значима употреба, като се гарантира оперативна съвместимост с енергийните мрежи, за да се гарантират икономии³² на вода и енергия, както и инфраструктура за устойчива мобилност;

---

³⁰ Вж. съображение 11 за пример за такива мерки.

³¹ Вж. Делегиран регламент (EU) 2025/xxxx на Комисията за изменение на приложение III към Директива (ЕС) 2024/1275 по отношение на рамката на Съюза за изчисляване на национално равнище на потенциала за глобално затопляне за целия жизнен цикъл. С(2025) 8723 - PE/2025/8966.

³² В съответствие с [Препоръката на Комисията относно ръководните принципи за поставяне на водната ефективност на първо място](#).

- (5) преглед на начините, по които стимулите биха могли значително да насърчат качеството на въздуха в затворените помещения, естественото осветление и вентилацията, както и устойчивостта на водните ресурси и водната и енергийна ефективност и достатъчност, включително повторното използване на дъждовната вода;
- (6) осигуряване на по-нататъшно кръгово използване на ресурсите в цялата застроена среда, като се взема предвид нейният отпечатък върху използваните суровини, и намаляване на въздействието ѝ върху целите на Съюза в областта на околната среда и климата.
- б) Да разработят решения за отключване на неизползвания потенциал на една конкурентоспособна, кръгова и устойчива промишленост, свързана с биоикономиката, с които се подкрепят приемането и навлизането на пазара и безпроблемното функциониране на вътрешния пазар с цел създаване на работни места и растеж, по-специално в областта на застроената среда и текстилните изделия, както е посочено в стратегията на ЕС за биоикономиката.
- (1) разглеждане, по целесъобразност, на начина, по който пазарите и данъците предоставят подходящи стимули за устойчиво производство и потребление, за да се подкрепи подходящият преход от използване на материали на основата на изкопаеми горива към кръгови материали на биологична основа и чисти ресурси, подпомагайки по този начин кръговата икономика;
- (2) оценка на това как и дали обществените поръчки се използват за създаване на пазарни възможности в подкрепа на устойчива архитектура и строителство на биологична основа и на чистите технологии и ресурси в съответствие с текущите усилия на ЕС за опростяване и рационализиране³³;

---

³³ В контекста на текущия преглед на директивите на ЕС в областта на обществените поръчки законодателното предложение е предвидено за средата на 2026 г.

- (3) идентифициране и преодоляване на регулаторните и други пречки пред навлизането на пазара на иновативни строителни методи и материали, като например нисковъглеродни материали и устойчиви материали на биологична основа, строителство извън обекта и производство с изграждане чрез наслояване в строителството, включително енергийно ефективно оборудване, и информиране на Европейската комисия относно разпокъсаността на пазара, причинена от различаващите се национални правила и тълкувания и противоречащите си правила на ЕС чрез европейския форум на регулаторите и новаторите в областта на биоикономиката и форума на високо равнище по въпросите на строителството, като същевременно се гарантира, че използваните материали са подходящи за тяхното предназначение и за условията, в които ще бъдат използвани, чрез спазване на съответните стандарти на ЕС³⁴ и на националните строителни норми.
- в) Да отдават приоритет и да стимулират ефективното използване на застроената среда в решенията за териториално устройство и развитие с цел насърчаване на социални и финансово достъпни жилища и екологосъобразна градска инфраструктура, като се избягва, ако е възможно, стихийната урбанизация и пространствената концентрация на бедността, предотвратяват се климатичните рискове и се насърчават приобщаващите квартали и тяхното съживяване, вземайки предвид историческите сгради и културното наследство, повторното използване на изоставени промишлени терени и решенията за устойчива публична и частна мобилност, включително в селските райони, по-специално чрез:
- (1) картографиране на незаетите и недостатъчно използваните сгради и на тяхната пригодност за мерки за достатъчност и предоставяне на тази информация на компетентните органи, на участниците в сектора на строителството и на обществеността; стимулиране на преобразуването на незаетите сгради в устойчиви и качествени жилища на достъпни цени чрез саниране, разширяване, обновяване, промени в използването или адаптиране на застроените пространства към променящите се нужди на домакинствата; проучване на недостатъчно използвания жилищен потенциал за устойчиво градско развитие в кварталите в селските райони чрез мерки за развитие на тяхната финансова и физическа достъпност и свързаност;

---

³⁴ Еврокод, както и хармонизирани технически спецификации и европейски документи за оценяване съгласно Регламента за строителните продукти.

- (2) рационализиране и ускоряване на процедурите за зонироване и издаване на разрешения за строителство, когато е уместно и осъществимо, по-специално за саниране, вертикално разширяване и устойчиво обновяване на сградите, което може да увеличи предлагането на жилища, включително чрез споделяне на добри практики между държавите членки;
  - (3) улесняване на разработването на добри практики и планове в рамките на НЕБ, като например практики и планове за устойчиви жилища, които Комисията ще разработи чрез цифров каталог, и за устойчиво градско развитие.
- г) Да постигнат напредък по отношение на ценностите и принципите на НЕБ, като се насърчава интегрираното териториално устройство, за укрепване на готовността на кварталите и общностите за действие при кризи и на тяхната издръжливост по отношение на рискове за здравето и природни бедствия, причинени от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, както и на геополитически заплахи (включително хибридни), по-специално чрез:
- (1) насърчаване на предотвратяването на бедствия и кризи, на подготвеността и възстановяването, например интегрирано управление на горските пожари, особено в зоните на контакт между горските и градските райони, контрол на ерозията, управление на риска от наводнения и земетресения, адаптиране към екстремни температури, устойчиво възстановяване на засегнатите райони в пространственото проектиране и решения, основани на културата и културното наследство;
  - (2) интегриране на природосъобразни решения и възстановяване на природата, решения, основани на културата и наследството, устойчивост в областта на опазването на водите, земята и биологичното разнообразие;
  - (3) насърчаване на устойчиви по отношение на водните ресурси проектиране и инфраструктура, включително чрез природосъобразни решения, управление на дъждовните води и мерки за адаптиране срещу суши и наводнения, за опазване на общественото здраве, екосистемите и дългосрочната обитаемост, особено в уязвимите селски и крайбрежни райони;
  - (4) укрепване на териториалната устойчивост на геополитически заплахи, включително гарантиране на надеждността на критичната инфраструктура и непрекъснатостта на основните местни функции, като същевременно се насърчава интегрираното териториално устройство;

- (5) насърчаване на осведомеността и комуникацията относно рисковете и проактивен управленски подход за подобряване на устойчивостта на обществото;
- (6) насърчаване на оценката на разпределението на градското зелено пространство и на покритието на дървесните корони в различните градове и други селища от градски тип, като се разгледа как в бъдещите планове за развитие градското зелено пространство и благоприятните за природата мерки да бъдат активно интегрирани в сградите и инфраструктурата в различните населени места и региони, с което да бъде оказан принос за адаптиране към изменението на климата и за смекчаването му, както и за биологичното разнообразие и по-здравословна околна среда;
- (7) провеждане на консултации със съответните заинтересовани страни, включително застрахователи, с оглед преразглеждане на практиките, основани на принципа за „повторно изграждане на същия обект“, за да се отразят променящите се климатични условия и условия на околната среда, като същевременно се запазва местната идентичност и наследство;
- (8) проучване на мерки в инструментите за финансиране, които да спомогнат за намаляване на отрицателните последици за здравето, причинени от изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда, включително излагането на топлина, замърсяването на въздуха и почвите, шума и светлинното замърсяване, както и липсата на достъп до зелени площи, като се обръща специално внимание на непропорционалното излагане на чувствителни групи от населението и групи в неравностойно положение;
- (9) насърчаване на развитието на взаимосвързани тематични пътеки между населените места в селските райони с цел насърчаване на физическата активност, създаване на възможности за отдих и справяне с обезлюдяването чрез генериране на източници на приходи от туризъм и местни прояви, като по този начин се подкрепя приобщаващото и устойчиво териториално развитие.

- д) Да стимулират използването на цифрови решения за кръговост и енергийна ефективност за конкурентоспособен преход към чиста енергия, по-специално чрез:
- (1) насърчаване на прилагането на инструменти като цифровия продукт паспорт, сертификатите за енергийните характеристики, цифровите разрешения за строителство, цифровите строителни дневници, цифровите одити преди разрушаването и други цифрови решения за проследяване на жизнения цикъл на въглеродните емисии и материалите и поощряване на споделени цифрови инфраструктури и инструменти в подкрепа на вземането на основани на данни решения при интелигентното градско планиране, енергетиката, мобилността и управлението на водите, във взаимодействие с политическата програма „Цифрово десетилетие“;
  - (2) насърчаване на принципите на цифровизация още при проектирането, които включват достъпност, оперативна съвместимост, енергийно ефективни и ефективни по отношение на използването на материалите и водата ИКТ в градоустройството, като също така се подкрепя опростяването чрез цифров инструментариум с основано на модел издаване на разрешения, спазване на правилата под формата на код и еднократно докладване и се зачитат националните компетентности в областта на устройството на територията и градоустройството.

3. ЗАСИЛВАНЕ НА УЧАСТИЕТО, МЕСТНАТА ДЕМОКРАЦИЯ И ЦИФРОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЗА СЪВМЕСТНО ПРОЕКТИРАНЕ В УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА ГРАДОВЕТЕ И КВАРТАЛИТЕ

Препоръчва се държавите членки:

- а) Да използват Центъра за резултати и въздействие на НЕБ³⁵ за постепенно приближаване на резултатите от проектите по НЕБ към гледните точки на потребителите в пространственото проектиране и/или преобразуването на обществените и общите пространства, включително устойчивата мобилност, и подкрепа и насърчаване на общностите, осъзнаващи значението на енергията, материалите и водата, провежданите от гражданите инициативи за саниране и споделяне на чиста енергия, които овластяват местните участници и насърчават приобщаващи, ръководени от общността решения заедно с достойни условия за предотвратяване на отрицателните аспекти на гентрификацията;

---

³⁵ Осъществен чрез тема „HORIZON-MISS-2024-NEB-01-03: постигане на напредък по отношение на въздействието, управлението на знанията и мониторинга на резултатите“, което е включено в „основната“ работна програма на „Хоризонт Европа“ за периода 2026 – 2027 г., приложение 13 – Механизъм за „Новия европейски Баухаус“.

- б) Да насърчават проекти и политически практики в рамките на НЕБ за укрепване на местната демокрация, приобщаване и участие в градоустройството и развитието на кварталите чрез подкрепа за иновативни подходи на съвместно създаване във взаимодействието с общностите на равнището на кварталите, като по този начин се допринася за прилагането на щита за демокрацията на терен;
- в) Да насърчават изграждането на мрежи, включително чрез местни клонове на НЕБ, сред местните органи и съответните участници с цел увеличаване на издръжливостта на кварталите, повишаване на осведомеността на общностите и съвместно разработване на водени от общностите решения, включително чрез използване на цифрови инструменти и научни методологии, като например основан на сценарии анализ;
- г) Да се консултират с хората с увреждания и възрастните хора и да ги ангажират, за да подкрепят независимия живот и включването в общността, както и решенията, които са достъпни още при проектирането;
- д) Да ангажират активно младите хора в оформянето на приобщаващи и благоприятни за младите обществени и общи пространства;
- е) Да насърчават пълноценното участие на жените и интегрирането на отчиташ аспектите на пола подход към проектирането и развитието на обществени пространства и квартали с цел утвърждаването на приобщаваща и безопасна среда;
- ж) Да насърчават съобразен със семейството подход към проектирането и устройството на пространства, за да се гарантират безопасността, благосъстоянието и комфортът на семействата, като по този начин се засилва ангажиментът на семействата да избират съобразени с околната среда решения;
- з) Да укрепят оперативния капацитет на съответните органи за предоставяне на ефективни насоки и подкрепа за запознаване с ценностите и принципите на НЕБ, с начините за използване на инструментите на НЕБ и с насоките относно инструментите за финансиране на НЕБ. За тази цел да използват съществуващите възможности, предлагани от Европейската комисия, като например:

- (1) инструментариума на ЕС за местните цифрови близнаци и решенията „Местни цифрови технологии за възстановяване“;
- (2) инструмента за техническа подкрепа (ИТП)³⁶;
- (3) обмена за целите на сътрудничеството в областта на публичната администрация (РАСЕ)³⁷;
- (4) възможностите за партньорско обучение, предлагани от:
  - политиката на сближаване, по-специално в рамките на общността REGIO P2P на НЕБ, за обмен на добри практики и знания от НЕБ между управляващите органи и други органи от значение и за насърчаване на допълнителни инвестиции в НЕБ в рамките на програмите на политиката на сближаване през периода 2021 – 2027 г.;
  - направлението за изграждане на капацитет на Европейската инициатива за градовете, по линия на което се подкрепят градовете и управляващите органи при интегрирането на ценностите и принципите на НЕБ в стратегиите за устойчиво градско развитие;
  - действието „Принос за изпълнението на механизма за НЕБ с подкрепата на националните звена за контакт на „Новия европейски Баухаус“ за научни изследвания и иновации по „Хоризонт Европа“ и на националните звена за контакт за „Новия европейски Баухаус“³⁸;
  - центъра на ЕС за компетентност относно демокрацията на участието и съвещателната демокрация³⁹ и свързаната с него мрежа от национални референтни центрове, както и споделени платформи и форуми за обмен на добри практики с цел извличане на поуки и предотвратяване на неуспеха.

---

³⁶ Вж. [Инструмент за техническа подкрепа \(ИТП\)](#).

³⁷ Вж. [ТСИ 2026 — РАСЕ — Обмен за целите на сътрудничеството в областта на публичната администрация — Подкрепа за реформи](#).

³⁸ „Основна“ работна програма на „Хоризонт Европа“ за периода 2026 – 2027 г., приложение 13 – Механизъм за „Новия европейски Баухаус“.

³⁹ [Център на ЕС за компетентност относно демокрацията на участието и съвещателната демокрация](#).

4. ОПТИМАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТРАНСФОРМИРАЩАТА СИЛА НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО, ИЗКУСТВОТА И КУЛТУРАТА ЗА ПРЕХОДА КЪМ ЧИСТА ЕНЕРГИЯ

Препоръчва се държавите членки:

- а) Да признават и подкрепят културното участие и приноса на хората на изкуството, специалистите в областта на културата и творчеството и ръководените от културата експерименти като двигател за иновации, местно развитие и нестандартно мислене за стимулиране на прехода към чиста енергия (в съответствие с принципите, посочени в изготвените от Съвета работни планове на ЕС за културата и в „Културен компас за Европа“) и да популяризират възможностите на НЕБ в секторите на културата и творчеството;
- б) Да разгледат предстоящата инициатива на Комисията за укрепване на европейските столици на културата, отчитайки полезните взаимодействия с ценностите и принципите на НЕБ, когато е уместно;
- в) Да включат ценностите от Декларацията от Давос от 2018 г. „Към висококачествено застроена среда (Baukultur) за Европа“⁴⁰, за да бъдат заложили културните аспекти на опазването, планирането и изграждането в съответните национални стратегии. Да предприемат последващи действия във връзка със заключенията на Съвета от 2021 г. относно „културата, висококачествената архитектура и застроената среда като ключови елементи на инициативата „Нов европейски Баухаус“ чрез интегриране на ценностите и принципите на НЕБ в националните политики, уреждащи архитектурата и застроената среда;
- г) Да създават благоприятни условия и когато е необходимо, да възстановяват традиционните знания и умения в областта на занаятчийството, особено при оползотворяването и опазването на културното наследство, и да вдъхновяват иновации, които могат да свържат миналите и настоящите технологии и да ангажират секторите на културата и творчеството;
- д) Да популяризират маршрута на НЕБ в рамките на DiscoverEU;
- е) Когато е уместно, да представят информация за програмите за обучение и други образователни дейности за повишаване на осведомеността относно ценностите и принципите на НЕБ сред учениците и студентите;

---

⁴⁰ Вж. <https://davosdeclaration2018.ch/en/>.

5. ПОВИШАВАНЕ НА ЗНАНИЯТА, КАПАЦИТЕТА ЗА ИНОВАЦИИ И УМЕНИЯТА ЧРЕЗ ИНСТРУМЕНТИТЕ И ИНИЦИАТИВИТЕ НА АКАДЕМИЯТА НА НЕБ

Държавите членки се насърчават:

- а) Когато е целесъобразно, да улесняват внедряването на знанията, инструментите за иновации и програмите за образование и обучение, разработени чрез Академията на НЕБ или други финансирани от ЕС инструменти, като например алиансите на европейски университети, за да се подкрепи преходът към устойчива строителна екосистема и чистите решения, както и когато е целесъобразно, да се разшири присъствието на центрове на Академията на НЕБ във всички държави членки след оценка дали е от значение за участниците от тяхна страна;
- б) Когато е уместно, да насърчават научните изследвания и академичното сътрудничество в рамките на НЕБ и сътрудничеството между студентите в различни области, свързани със застроената и природната среда, въз основа на интердисциплинарен подход, като насърчават социалните и хуманитарните науки, както и неформалните знания.
- в) При възможност да подкрепят Комисията при картографирането на проектите по НЕБ, изпълнявани чрез различни европейски, национални, местни или регионални инструменти за финансиране, включително тези със споделено управление, и при обмена на добри практики; при възможност да подкрепят Комисията при разработването на КПЕ за измерване на преобразуващото въздействие на проектите по НЕБ и ползите от тях за устойчивия растеж и благоденствието и да ги интегрират, когато е уместно, в своите политики и дейности;
- г) Да разглеждат възможността за интегриране ценностите и принципите на НЕБ в разработването и изпълнението на националните и регионалните стратегии за преодоляване на недостига на умения, както и в широкомащабните и регионалните партньорства за умения в рамките на Пакта за умения, по-специално широкомащабното партньорство в областта на строителството;
- д) По целесъобразност да подкрепят и насърчават професионалното образование и обучение (ПОО) от значение за НЕБ, както и програмите за преквалификация и повишаване на квалификацията, по-специално разработените чрез ЕИТ и „Еразъм +“;
- е) Да насърчават интегрираното териториално устройство и готовността за действие при кризи чрез изграждане на капацитет с всички компетентни органи и когато е уместно, да обмислят възможността за модули за обучение в областта на висшето образование и професионалното обучение.

6. ПОВИШАВАНЕ НА ОСВЕДОМЕНОСТТА И АНГАЖИРАНОСТТА ОТНОСНО НЕБ И НЕГОВАТА ОБЩНОСТ

Държавите членки се насърчават:

- а) Да вземат предвид обозначението на НЕБ, което ще бъде разработено и въведено пилотно от Европейската комисия, когато подкрепят проекти;
- б) Да подкрепят Комисията в усилията ѝ да разшири и диверсифицира общността на НЕБ и да взаимодействат с членовете на общността на НЕБ от техните държави, за да разберат и подкрепят техните нужди и предложения, и когато е подходящо, да създават полезни взаимодействия, включително със съответните национални и регионални дейности, също и като повишават осведомеността за инициативата НЕБ и възможностите, които тя създава за академичните среди, специалистите, включително професионалните асоциации, промишлеността, гражданското общество и публичните органи;
- в) Да създават, когато е възможно, национални награди НЕБ или категории за НЕБ в съответните национални награди във взаимодействие с наградите НЕБ на ЕС;
- г) Да повишават осведомеността и да насърчават участието на съответните заинтересовани страни в държавите членки в провеждания на всеки две години фестивал на НЕБ и да насърчават организирането на национални, регионални или местни сателитни прояви във всички държави членки.

7. ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ФИНАНСИРАНЕ И ИНВЕСТИЦИИ

Държавите членки се насърчават:

- а) Да разглеждат възможността за използване на предлаганите от механизма за НЕБ възможности за финансиране както по неговия компонент за научни изследвания и иновации, така и по неговия компонент за внедряване, като повишават осведомеността сред всички имащи отношение заинтересовани страни и потенциални бенефициери, като подпомагат участието им и предоставят обратна информация на Комисията относно начините за подобряване на механизма. Да предвидят и да проведат допълнително обсъждане с всички имащи отношение заинтересовани страни, включително Комисията, на евентуално устойчиво финансиране за НЕБ.
- б) Да изпълнят ангажиментите за прилагане на НЕБ в програмите на политиката на сближаване. Това би могло да бъде постигнато, като се отправят конкретни призови за прилагане на НЕБ в съответните области на политиката съгласно неотдавнашния междинен преглед, включително чрез максимално увеличаване на частните инвестиции чрез финансовия инструмент за модела за териториално развитие в рамките на НЕБ; Да използват програмите по линия на политиката на сближаване, по-специално за разработване на един водещ проект по НЕБ във всяка държава членка;

- в) Да насърчават мобилизирането на частни инвестиции в проекти по НЕБ, включително чрез използването на финансови инструменти като гаранции, смесено финансиране, преференциални заеми и механизми за споделяне на риска, когато е целесъобразно.
- г) Да насърчават сътрудничеството с многостранните банки за развитие, националните насърчителни банки и финансовите институции с цел подобряване на подготовката на проекти, привличане на частен капитал и подпомагане на внедряването на решения за финансиране на прехода.

8. ГАРАНТИРАНЕ НА ЕФЕКТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА НЕБ НА НЯКОЛКО РАВНИЩА И НА ЦЕНТРАЛНА РОЛЯ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЗВЕНА ЗА КОНТАКТ НА НЕБ

Препоръчва се държавите членки:

- а) Въз основа на изготвените през 2025 г. насоки за националните звена за контакт (НЗК) да насърчават централната координираща роля на националните звена за контакт (НЗК) за НЕБ в управлението на НЕБ на национално равнище, както и да търсят сътрудничеството им с всички имащи отношение министерства и съществуващите координационни механизми и да подкрепят техния капацитет, във взаимодействие с предстоящия Алианс на ЕС за жилищно настаняване, за да се осигури съгласуваност и интегриране на подхода на НЕБ. Да изяснят заедно с Комисията определенията на основните задачи на НЗК за НЕБ и да определят допълнителни специфични за всяка държава роли, ако е необходимо. Да обмислят възможността за продължаване на практиката за провеждане на срещи на националните звена за контакт за НЕБ успоредно със съответните събирания;
- б) Да насърчават междусекторно и многостепенно управление на НЕБ на национално равнище въз основа на съществуващите добри практики чрез координация и интегриране на ценностите и принципите на НЕБ при планирането и изпълнението на инициативи за финансиране и политически инициативи от значение за НЕБ. Да улесняват координацията и сътрудничеството между НЗК за НЕБ и други подходящи мрежи, по-специално НЗК за НЕБ за научни изследвания и иновации по „Хоризонт Европа“ (2021 – 2027 г.), НЗК за програма LIFE, съответните партньорства по програма „Хоризонт Европа“ и управляващите органи за политиката на сближаване;

- в) Да насърчават подхода и инструментите на НЕБ в съответния си международен обмен, например в рамките на съответните програми, агенции и инициативи на ООН, както и с трети държави, и да гарантират, че НЕБ допринася за изпълнението на съответните международни цели и ангажименти⁴¹. Да подкрепят по-специално устойчивото и приобщаващо възстановяване на Украйна чрез пилотни проекти и демонстрационни проекти (например за училища, обществени пространства, опазване на природното и културното наследство и кръгово възстановяване), създаване и обмен на знания, както и да консолидират предстоящия център на Академията на НЕБ в Украйна като център за компетентност и предоставяне на подкрепа на заинтересованите страни и местните органи за изграждане на капацитет и споделяне на иновативни решения, които могат да бъдат възпроизведени.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*

---

⁴¹ По-специално ЦУР 11 и Резолюция 2/6 на Програмата на ООН за човешките селища (UN-Habitat) относно „Адаптиране на ЦУР към местните условия“ и Резолюция 7/2 на Програмата на ООН за околната среда „Насърчаване на устойчиви решения чрез спорт за издръжлива планета“ в устойчивото и приобщаващо градоустройствено планиране.